

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

DIGITÁLNÍ UČEBNÍ MATERIÁL

Název projektu	Šablony v SZŠ Příbram
Registrační číslo	CZ.1.07/1.5.003/34.0933
Název materiálu	<i>Práce s texty – výchova ke čtenářství</i> VY_32_INOVACE_CJ.3.11 F. Villon - Závěť
Vyučovací předmět	Český jazyk a literatura
Tematický okruh	Světová literatura období renesance
Autor	Mgr. Alena Šimůnková
Škola	Střední zdravotnická škola a Vyšší odborná škola zdravotnická, Příbram I, Jiráskovy sady 113
Datum vyhotovení	únor 2014
Datum a místo ověření	10.3. 2014 - obor Masér sportovní a rekondiční, třída 1.MSR
Anotace	Materiál je určen pro žáky 1. ročníků středních škol při probírání tématu Francouzská renesance v rámci tematického celku Humanismus a renesance. Slouží především k samostatné práci s textem – úryvkem z daného díla. Žáci si zde procvičí své znalosti teorie literatury, zejména tropů a figur, a prakticky je aplikují na ukázkách z daného díla.
Metodický pokyn	Aktivita – pracovní list - přímá práce žáků – 1 vyučovací hodina. Lze doplnit k výkladu o autorovi, případně jako opakování.

PRACOVNÍ LIST

Francois Villon - Závět'

VÝCHOZÍ TEXT č.1 - Závět'

(...)

Mne kdyby Bůh tam postavil
a kdyby král v svém dobrodiní
mne statky světa obdařil
a pořád já bych roven svini
ved hříšný život, který špiní -
tak ať mě k špalku vleče kat!
Nuzota z lidí lotry činí
a vlky z lesů žene hlad.-

Je mi tak líto mého mládí,
kdy frajeřil jsem, dováděl;
sám Bůh ví, kam ta léta pádí,
a já bych zadržet je chtěl.
Můj mladý čas! Kam odešel?
Či odklusal? Kdo může říci?
Najednou někam odletěl
a nenechal mi vůbec nic.

Je pryč a pryč, a já tu trčím
jak nahý v trní, zdrán a mdlý,
já chudý na duchu se krčím,
bez renty, černý, omšelý,
rozvaděn s přízní, s přáteli;
i nejmenší mě znát se vzpouzí -
prý nikdá se mnou neměli;
a to jen proto, že jsem v nouzi.
(...)

OTÁZKY A ÚKOLY K TEXTU č.1:

- 1) Jaký důvod udává **lyrický mluvčí** pro to, aby mohl být popraven ?
- 2) Čeho ve svém životě lituje?
- 3) Vysvětlíte, jak chápete dvojverší: *Nuzota z lidí lotry činí
a vlky z lesů žene hlad...*
- 4) Jak chápete význam slov: *zdrán, rozvaděn, vzpouzí*
- 5) Vypište z textu: **personifikaci, přirovnání, epiteton, metaforu, slovoslednou inverzi**

VÝCHOZÍ TEXT Č.2 – Dvojbalada o bláznovství v lásce

(...)

Tak jsem to samou láskou chyt!
Ta nabrala mě ze všech stran!
A kdopak by jí nenalít?
Buď ze stříbrné příze tkán,
přec láskou nadranc bude zdrán.
Což nezřídila mne? Ach ano!
Kamkoli vrtnu se, jsem zván
„mileneč, jemuž košem dáno“.

Teď já však lásce dávám koš
a vojnu vypovídám jí.
Už ani ránu! Ani groš!
Mne tyhle ženské zmáhají
a já jim dím: já nehraji!
Jestliže dřív jsem tancoval
v tom mileneckém mumraji,
už, přísahám, jsem dohopsal!

S láskou jsem hotov, jak jsem řek;
necht' jiný, chce-li, o ni dbá.
Vracím se od těch odboček,
neb jinam míří zpověď má.
A jestli se mne někdo ptá,
proč lásce zlořečím tak zle,
já odpovím: kdo umírá,
svým dědicům má říci vše.

(...)

OTÁZKY A ÚKOLY K TEXTU č.1:

- 1) Co je tématem výňatku a proč toto **lyrický mluvčí** sděluje?
- 2) Zkuste nazvat alespoň dvěma podstatnými jmény pocity, které jsou v básni vyjádřeny?
- 3) Místo slov **dím, zlořečím** použijte v textu **synonyma**.
- 4) Vypište z textu **metaforu, personifikaci, slovoslednou inverzi, hyperbolu**.
- 5) Napište rýmové schéma básně.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

ŘEŠENÍ:

VÝCHOZÍ TEXT č.1:

- 1) Kdyby byl bohatý, a přesto vedl hříšný život.
- 2) Je mu líto jeho mládí, které tak rychle uteklo.
- 3) Pokud jsou lidé chudí, kradou, loupí, tak jako vlci, když nemají co jíst.
- 4) **Zdrán** – otrhaný, **rozvaděn** – rozhádaný, **vzpouzí** – brání
- 5) **Personifikace** – *léta pádí, mladý čas – kam odešel*
přirovnání – *jak nahý v trní*
epiteton – *hříšný, omšelý, mdlý*
metafora – *nahý v trní, chudý na duchu*
slovosledná inverze – *tak ať mě k špalku vleče kat, i nejmenší mě znát se vzpouzí*

VÝCHOZÍ TEXT č.2:

- 1) Zklamání v lásce – varuje své dědice před smrtí.
- 2) Smutek, zklamání, naštvanost, zlost, únava, rezignace...
- 3) **Dím** – říkám, **zlořečím** – nadávám
- 4) **Metafora** – *lásce dávám koš, mileneckém mumraji*
personifikace – *láska...nabrala mě ze všech stran*
slovosledná inverze – *Což nezřídila mne? Milenec, jemuž košem dáno...*
hyperbola – *nadranc*
- 5) A,b,a,b,b,c,b,c

Použité zdroje:

VILLON, Francois. *Básně*. 11.vydání, v Mladé frontě 1. Praha: Mladá fronta, 1998. 112 s.
ISBN 80-204-0530-5

Pokud není uvedeno jinak, jsou použité objekty vlastní originální tvorbou autorky.